

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
22/23

Prästängsskolan

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevers delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	7
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	10
3.1	Analys	10
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	12
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	14
6	Bilaga 3	17

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Prästängsskolan åk 4-6 och fritidshem.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Tajana Frklic Krznar

1.5 Förankring av planen

- Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier delges vårdnadshavarna via unikum och publiceras även på hemsidan.
- Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska finnas på skolans hemsida.
- Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier lyfts med vårdnadshavare, elever och personal när den är färdigställd, i början av läsåret.
- Nyupprättad plan går igenom i dess helhet vid en APT/alt. fortbildningsdag under höstterminen.
- Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är ett underlag som rektor alt. arbetslaget går igenom med ny medarbetare/kollega som en del av introduktionen.
- Vid ett föräldramöte visar rektor, eller den rektorn utser, planen för vårdnadshavare samt förklarar hur skolan arbetar främjande och förebyggande samt utifrån den förvaltningsgemensamma rutinen.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

- Eleverna deltar i klassråd/elevråd vid flera tillfällen varje termin.
- Vi har tillfällen avsatta till att systematiskt arbeta med eleverna kring värdegrundsfrågor.
- Eleverna deltar i en trivselenkät som genomförs varje höst och vår.
- Fritidshemmet genomför en egen trivselenkät.
- Trygghetsvandring genomförs varje hösttermin både på skolan och fritids. Trygghetsvandringarna följs upp under vårterminen.
- Värdegrundsarbete inom ramen för den vanliga undervisningen pågår kontinuerligt och varannan vecka på avsedd tid för värdegrundsarbete.
- Sociogram genomförs två gånger per läsår.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

- Vårdnadshavarna ges möjlighet att ta del av planen via hemsidan och via information på Unikum.
- Vid varje utvecklingssamtal och föräldramöte ges det utrymme att lyfta frågor som berör eventuella trakasserier eller kränkningar.

2.1.3 Personalens delaktighet

- Värdegrundsgruppen träffas två till tre gånger per termin för att planera aktiviteter, revidera planer och analysera/reflektera kring insatser och utvärderingar/enkäter.
- Värdegrundsgruppen arbetar med revideringen av planen mot kränkande behandling varje läsår.
- I varje arbetslag utvärderas genomförda insatser och arbetet följs upp löpande under läsåret.
- Trygghetsvandringar genomförs i varje arbetslag och utifrån resultatet planerar man in åtgärder och när åtgärderna ska följas upp.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Skapa ny rutin utifrån DF respons för hantering och uppföljning av kränkingsanmälningar

Vi använder sedan februari 2021 DF Respons, ett digitalt verktyg för kränkingsanmälningar, och det har tagits fram rutiner kring användandet. Genom detta verktyg kan vi få fram statistik och på så sätt få hjälp i analysen av kränkningar, att se mönster både enskilt och i grupp.

Öka tryggheten för eleverna på rasterna

Vid granskning av kränkingsanmälningar för läsåret 21/22 har majoriteten skett under raster; 21 av 53 ägde rum på skolgården och 13 av 53 ägde rum i entré/kapprum/korridor. En insats för att minska konflikter under raster har varit strukturerade rastaktiviteter som infördes under läsåret 20/21 och har fortsatt under 21/22. Det finns även ett schema för rastvärdar i syfte att ha ökad vuxennärvaro.

Alla elever ska veta vem de kan vända sig till när någon varit elak mot en elev

Enkätsvaren visar att antalet som vet vem de kan prata med har ökat under vårterminen, men det är fortfarande ett stort antal elever som inte vet eller inte håller med. Rastaktiviteter och rastvärdar är åtgärder som ger eleverna möjligheten att vända sig till en vuxen även utanför klassrummet. Anställda i Elevhälsoteamet såsom skolkurator, skolsköterska och skolpsykolog rör sig ofta på skolan vilket bidrar till vuxennärvaro. Vidare frågar skolsköterskan under hälsosamtal ifall eleverna har någon vuxen att vända sig till.

Särskilda insatser vid behov

Baserat på ett ökat antal kränkningar och oroligheter i en årskurs hade skolsköterska och skolkurator stödinsatser i de berörda klasserna under VT-22. Vidare hölls ett extrainsatt föräldramöte där vårdnadshavare informerades om lägesbilden och fick genom en workshop diskutera olika scenarier och frågeställningar kring elevernas arbetsmiljö.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Trygghetsvandringar genomförs med samtliga elever under höstterminen. De ställen som upplevs otrygga markeras på kartor som finns tillgängliga, utomhus och inomhus, av eleverna. Pedagogerna i varje årskurs skriver in i vår åtgärdsplan vilka platser som känns otrygga och varför. De analyserar och bedömer därefter och skriver förslag på åtgärder, t.ex. har tjejernas omklädningsrum gjorts om.

Trivselenkät görs efter höstlovet innan klasskonferenserna och samma enkät görs åter under vårterminen innan våra klasskonferenser på våren. Vi gör nu denna trivselenkät helt digitalt. Vi har samma frågor varje termin vilket gör att vi lättare kan analysera trender och förändringar.

Sociogram är en kartläggning av det sociala samspelet i en klass och görs med samtliga elever inför klasskonferenser. Sociogrammen sammanställs av kuratorn.

Analys av anmälningar om kränkande behandling ska genomföras varje termin av värdegrundsgruppen och EHT. Under läsåret 21/22 gjordes 53 kränkingsanmälningar vilket är 27 fler än föregående läsåret. Att antalet anmälningar har ökat kan bero på en ökad tendens hos pedagoger att genomföra anmälningar.

Kränkningarna sker mest under raster och mellan lektioner, det vill säga utanför klassrummet. Det är övervägande verbala kränkningar och vi har fått kännedom om att många kränkningar äger rum på sociala medier.

Trivsel på fritidshemmet- Fritids trivselenkäter visar att eleverna trivs bra och att de

tycker om aktiviteterna på fritids.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Det inkom fler kränkingsanmälningar under läsår 21/22 än föregående läsår. Detta kan bero på att det skett fler kränkningar men också att skolan har blivit bättre på att uppmärksamma och anmäla kränkningar. Hanteringen av kränkingsanmälningar har underlättats genom det digitala systemet, och som tidigare nämnt har systemet i sin tur underlättat det förebyggande arbetet då det går att synliggöra eventuella mönster genom statistik. EHT har tagit fram rutiner för användandet av DF Respons och diskussioner fortsätter kring hur vi bäst arbetar med det digitala systemet.

Otryggheten för våra elever är enligt enkätsvaren som störst utanför klassrummet samt i övergångar mellan lektioner. En ökning i antalet elever som har känt sig utsatta samt en ökad kännedom om att en annan elev blivit utsatt kan som tidigare nämnt bero på en ökning i kränkningar på skolan men kan även bero på en ökad tendens att anmäla kränkningar.

Enkätsvaren på frågorna om vuxna reagerar när de hör att någon har varit elak, samt om eleverna vet vem de kan vända sig till visar en positiv ökning under VT-22 men det är fortfarande ett betydande antal som inte håller med eller som inte vet. Detta kan bero på att elever saknar trygga relationer på skolan men även att elever inte är nöjda med bemötandet eller hanteringen från den vuxna som har fått informationen.

Skolan bör arbeta för att ge mer tydlig bekräftelse och återkoppling till elever som exempelvis anmäler en kränkning, för att de ska uppleva sig hörda och sedda. Detta skulle kunna leda till en ökad trygghetskänsla. Vidare bör skolan arbeta med att fånga upp samtliga elever vid incidenter, inte bara de inblandade, för att kunna uppmärksamma eventuella frågor och osäkerheter.

Det systematiska trygghetsarbetet utvecklas vidare på skolan, en gemensam ståndpunkt och förhållningssätt till kränkningar och incidenter skapar förutsägbarhet och trygghet hos eleverna. En del av det systematiska trygghetsarbetet är värdegrundspärmarna skapade av skolkuratorer i Veberöd för årskurs F-6. Mentorerna ska använda sig av dessa pärmar vid ett schemalagt tillfälle varannan vecka, med stöd av skolkurator och skolsköterska. Vi arbetar vidare med värdegrundspärmarna och utvärderar löpande.

Särskilda insatser kommer fortsätta i utvalda klasser utifrån behov.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Öka elevers känsla av att bli sedda och hörda.	Eleverna ska få mer information om skolans verksamhet och vad som händer vid ex. en kränkning eller incident.	Elevernas upplever att skolan agerar vid incidenter och kränkningar.	Värdegrundsgruppen avser tid för att analysera trivselenkäter och trygghetsvandringar.

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Öka elevernas upplevda trygghet på skolan.	Skolpersonal pratar löpande med elever om att det finns vuxna att vänta sig till och är lyhörda för elevers mående i vardagen.	Eleverna känner sig sedda och trygga med att prata med någon vuxen på skolan om något händer.	Värdegrundsgruppen avser tid för att analysera trivselenkäter och trygghetsvandringar
Vidareutveckla arbetet med DF Respons	Löpande arbete med hanteringen av kränkningar, diskussioner i personalgruppen om hur arbetet kan effektiviseras. Vi avsätter tid för dokumentation i DF respons	Skolpersonalen är trygg med vad som gäller vid kränkningar och i hanteringen av DF Respons. Får tid avsatt för att utföra dokumentationen.	Skolkuratoren följer upp och analyserar data från DF Respons.
Läsprojekt för värdegrund	Bestämd skönlitteratur för varje årskurs med efterföljande frågeställning och reflektion.	Eleverna får möjlighet att reflektera och engagera sig i värdegrundsfrågor vilket kan leda till ökad förståelse för andras situationer.	Frågeenkät i slutet av läsprojektet. Analys av pedagog.

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföstad av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3